

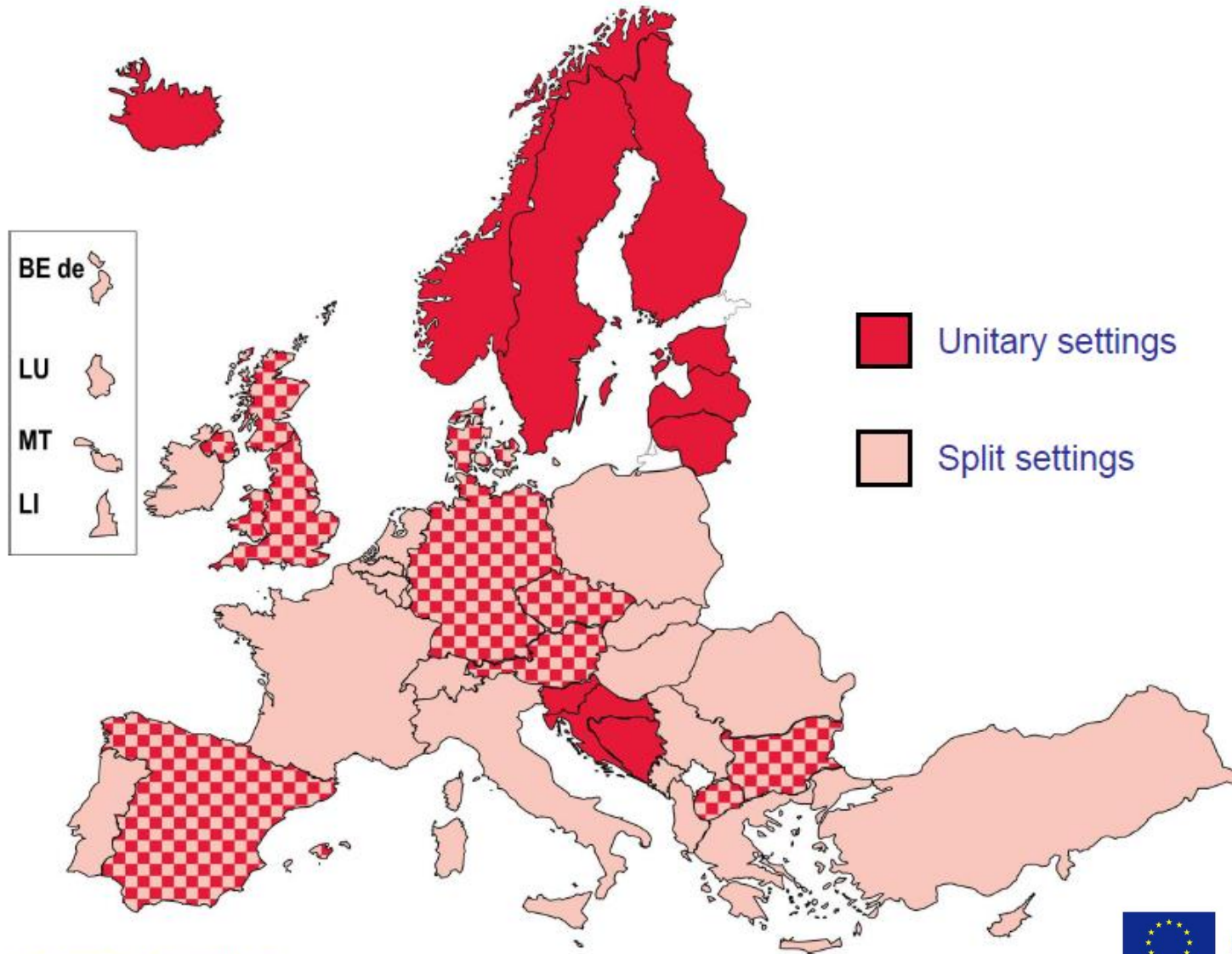
Zorgeloos naar de kleuterschool?

Wat kinderopvang, kleuteronderwijs en welzijn voor elkaar kunnen betekenen...

NELE BUYL / Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen

CAROLINE BOUDRY, VBJK – Vernieuwing in Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen

Organisation of centre-based ECEC, 2016/17

Source: Eurydice.

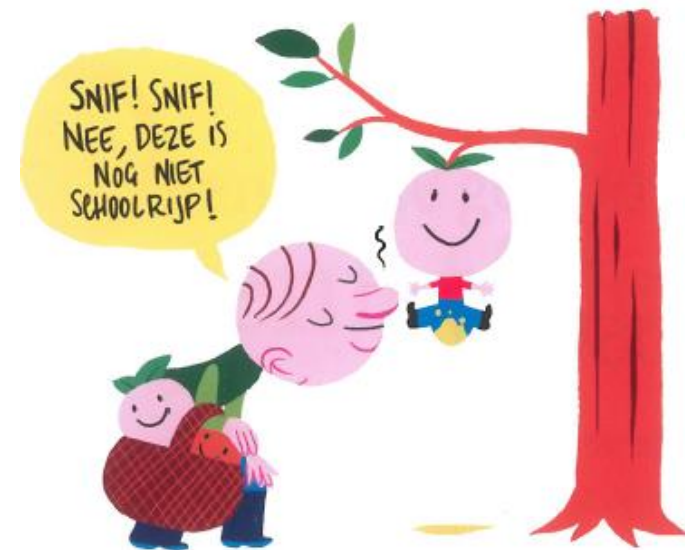
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Vlaanderen als 'split system'

- Overgang verloopt moeilijk – geen problem ownership
- Veronderstelling bij start in kleuteronderwijs is dat kinderen al naar kinderopvang geweest zijn
- Populair idee: kinderen en ouders moeten voorbereid worden en/of zich 'harden' en snel aanpassen
- Focus op 'schoolrijpheid' / stress verhindert leren

gevaar om ongelijkheid
in kansen te bevestigen

Algemene uitdagingen

- Hoe maken wij de overgang naar kleuteronderwijs warmer en inclusiever voor ALLE kinderen, inclusief kinderen die in armoede leven en/of kinderen die een andere thuistaal dan Nederlands hebben?
- Hoe kunnen we voor alle kinderen een goede overgang waarborgen ongeacht of ze nu al naar de kinderopvang geweest zijn of niet?

Actie-onderzoek in Aalst

- Lerend netwerk olv. VBJK
- Duo: directie en begeleider/leerkracht
- Elkaar voeden en inspireren
- Bevraging ouders
- Deelname internationale trainingsweken
- Elke organisatie in beweging + gezamenlijke acties

Beginsituatie school SMI

- Ligging van de school
- Wie zijn onze leerlingen / aantallen
- Personeel
- Aanpak inschrijving nieuwe leerlingen
- Werking voor aanvang project
 - Onze ouderlijn
 - Oudercontacten
 - Communicatie met ouders via...
 - Individuele gesprekken
- Ouderbetrokkenheid:
- *'we zien de ouders wel, maar we kennen ze niet'*

Beginsituatie KDV Mezennestje

- OUDERS:

"Wij krijgen de juf van ons kind niet te pakken, terwijl we in de kinderopvang alle dagen, bij het brengen en het halen, alle info delen met elkaar"

- KINDERBEGELEIDER:

"Ik wil zelf gaan wennen met mijn zoon in het klasje, maar daar staat de school niet voor open"

- TEAM:

"We hebben het gevoel dat we de ouders en de kinderen in de steeklaten, van de ene op de andere dag. Een vertrouwensrelatie die plots stopt"

Beginsituatie ouders

- Bevraging ouders
- Signalen oppikken via Vierdewereldgroep

Noden en bezorgdheden van ouders

*"Kan ik met een gerust hart de opvang/school verlaten?
Zie je mijn kind?
Is mijn kind gelukkig?
Zal mijn kind kunnen verwoorden
wat hij/zij wil?"*

De speelplaats

- Toezicht
- Infrastructuur
- Regels en afspraken
- Geborgenheid
- Contact met broers/zussen
-

Communicatie en contact

- - Bereikbaarheid van de juf
- - Wat doet mijn kind? Eten? WC? Slapen?
- - Correcte info
- - Niet veroordelend
- - Taal als hinderpaal
- - Erkend worden in het ouderschap

"Mijn dochter vertelt dat mijn jongste zoon steeds in een hoekje staat en veel weent. Hij probeert wel een hand te grijpen van de juf, want hij is heel angstig."

"Ik had niet zoveel contact. Ik had geen familie, burens en geen contact met de juf. En zij is de persoon die eens kan zeggen: uw kind doet dit en ik heb zo gereageerd. Zo eens een andere invalshoek. Van misschien kan je dat zo of zo doen en mee zoeken. Ik vind dat belangrijk. Misschien durfde de juf dat niet?"

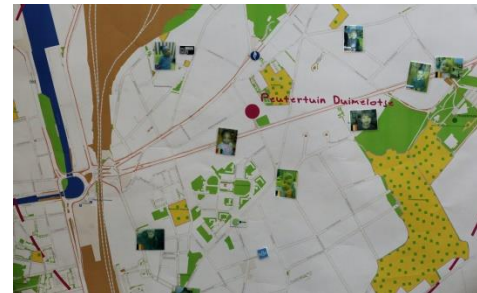
Dagelijks afscheid nemen

- Beperkte toegang voor ouders: afscheid aan de poort/lijn
- Inzet van transitievoorwerpen (knuffel, tut,...)
- Contact met de juf/kinderbegeleider
-

"Als ik samen met mijn kind in de klas ben, is het beter. Hij heeft meer vertrouwen want hij weet dat ik er ben. Ik help hem dan even. En dan geeft hij me een kus en gaat spelen. Daarvoor, als ik nog niet in de klas kwam, had hij van iedereen schrik."

Wij respecteren elk kind in zijn / haar identiteit en geven alle mogelijke kansen in transitie

- Inklusieve benadering
 - Iedereen, maar kansengroepen zijn extra kwetsbaar
 - Meer gedragenheid, gevoel erbij te horen, gelijkwaardigheid => meer impact
- Belang van wijkgericht werken
 - Uitbreiding van het netwerk van de gezinnen
 - Boekenhuisje
 - KOALA: creëren van ontmoeting en activiteiten voor kinderen en ouders samen
 - Vele mensen en diensten ondersteunen de gezinnen

Wij benaderen kinderen en ouders positief en op maat:
krachten en sterktes van kind en ouder staan centraal

- Kijk op kinderen en ouders evolueert:
van 'probleem' naar 'partnerschap'
- Vertrekken vanuit noden van kinderen en ouders
(beschikbaarheid, goed luisteren, signalen van kinderen en ouders
herkennen)
- Diversiteit en flexibiliteit

We werken aan een geleidelijke en comfortabele transitie voor kinderen en ouders

Transitie als breed begrip = belangrijke verandering

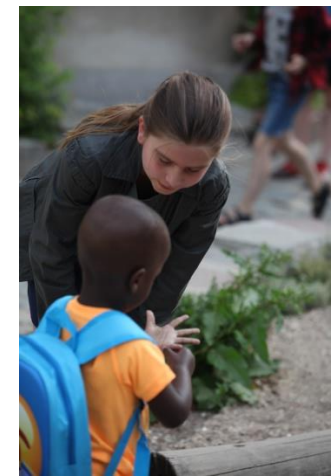
- Van thuis, kinderopvang naar kleuterschool
- Initiatieven in de opvang als voorbereiding
- Initiatieven van de school :
 - * Breng- en haalmomenten
 - * Transitie doorheen de dag

Gras groeit niet sneller door er aan te trekken

Via ontmoeting en dialoog bouwen we een vertrouwensrelatie op met ouders

- Breng en haalmomenten in de kinderopvang
- De 'ouderlijn' verliest aan belang / wees welkom in de klas
- Impact op kinderen, ouders en medewerkers
- Wat na de kleuterschool?

Door een open en warm onthaal voelen kinderen en ouders zich welkom

- Kennismaking met het kinderdagverblijf en met de school
 - Zorgzaam, begin van een vertrouwensrelatie
 - Rol van toeleiders, zoals Mensen voor Mensen
- Wennen in kinderdagverblijf en kleuterklas
 - Kinderopvang heeft er ervaring mee, maar...
 - Wennen in de kleuterklas krijgt nieuwe invulling
- Alle partners ondersteunen elkaar om dit waar te maken

Wij ondersteunen en versterken elkaar om acties te ondernemen in transitie

- Je netwerk leren kennen
- Samen reflecteren over pedagogisch werk
- Samen reflecteren over verandering installeren en democratisch personeelsbeleid

Wij bundelen onze krachten om een continuïteit in het groeien van kinderen en ouders te realiseren

- Zoeken naar manieren om bruggen te slaan tussen de organisaties onderling
- Afstemming op elkaars werking – met respect voor ieders eigenheid
- Ondersteuning van gezinnen verderzetten

Enkele realisaties

- Positiever beeld over gezinnen
- Peuterdinsdagen
- Boekenhuisje
- Wenmomenten
- Ouders in de klas
- Film

Enkele conclusies

- Transitie als opportuniteit in plaats van probleem!
- Potentieel van onderwijs, kinderopvang en welzijn samen te brengen om kind- en ouderbeeld te bediscussiëren
- Stem van kind en ouders als rode draad in project
- Hoe kunnen wij als professionals open zijn om diversiteit van kinderen en ouders te ontvangen (kindrijpe voorzieningen) ipv. louter 'schoolrijp maken van kinderen'?
- Kinderopvang / kleuteronderwijs is meer dan voorbereiding
- Vergeet niet de kinderen die niet naar de kinderopvang gaan!

Aanbevelingen

- Nood aan flexibele inzet van zorg/onderwijspersoneel
- Pedagogische zorginfrastructuur in scholen
- 7 instapdata?
- Investeren in toegankelijkheid, kwaliteit en vertrouwen met ouders veel 'efficiënter' dan coercive/bestrafende maatregelen (verplichte aanwezigheid,.....)
- Investeren in laagdrempelige ontmoetingsplekken voor kinderen en ouders die niet naar de kinderopvang gaan
- Belang van procesbegeleiding – kindvrije uren
- Rol van een facilitator van lerend netwerk

Enkele vragen

Eerste reflectie

Welke sleutelwoorden heb je gehoord,

Welke woorden zijn gelinkt met jouw organisatie

Welke rol kan je vanuit jouw organisatie opnemen bij het realiseren van een warme overgang

Kunnen we tot een gedeelde visie komen? Wat heb je hiervoor nodig? Wie heb je nodig?

Op zoek naar meer inspiratie?

vbjk.be/nl/publicaties/over-de-streep

<https://www.grotekansen.be/nl/home/1>

klasse.be/134979/hoe-bouw-je-rijke-relatie-met-ouders/

https://vbjk.be/files/attachments/.1015/boek_kleuterparticipatie_DEF_lowres_download.pdf

Artikelenreeks 'schoolrijpe kinderen of kindrijpe scholen' in Kleuters en ik en Kiddo

Over de streep

Guust, Noë en Anna-Lisa zetten hun eerste stappen in de kleuterschool

Warm,
welkom
en
wederkerig

Naar een goede
ouder-schoolsamenwerking

Inspiratieboek voor kleuteronderwijs